

Vuggestuen Firkløveren

Årsplan / læreplaner

2007-2008

Vuggestuen Firkløveren
Peder Lykkes vej 79
København S.
Tlf. 32 58 87 30
www.firkloeveren.dk

Firkløveren
Peder Lykkes Vej 79
2300 København S
Telefon: 32 58 87 30
E-post: z972@buf.kk.dk
Åbningstid: mandag-fredag kl. 6.45-17.00
Antal børn: 44 vuggestuebørn
Leder: Hanne Viinblad
Institutionsnummer: 1000250

Vuggestuen er fra 1970, velholdt og præsentabel og ligger, mener vi selv, som en grøn oase i Urbanplanen på Amager. Institutionen ligger i ét plan, og hver stue har direkte adgang til vores store grønne legeplads, hvor der er græs, træer, huse, legeredskaber og en græshøj. Desuden er vi naboer til parker og en sjov bondegård, som vi ofte besøger.

Her i vuggestuen har vi en meget dygtig "MADMOR", der laver sund, økologisk og meget varieret mad alle ugens fem dage.

Vi holder fast i traditioner som fastelavn og jul samt vores årlige bondegårds- og skovtur for hele huset.

Vores målsætning er at skabe en tryk og udviklende hverdag ved at formidle omsorg på en måde, så børnene oplever, at de bliver set og forstået. Alle børn i vuggestuen skal føle sig mødt med glæde, varme, forståelse og indlevelsesevne af nogle nærværende pædagoger. Vi arbejder med anerkendelse i relationen og læring som integrerede oplevelser i alt samvær med børnene. Børnenes hverdag skal være lærerig og nydelsesfuld, så krop og sind bliver forenet på en måde, så børnene bliver nysgerrige, fascinerede af alt det nye, udviser initiativ og får lyst til at lege. (Se vores projektrapport "KID - Vejen væk fra svinestien", et projekt om læring af sociale kompetencer).

Indholdsfortegnelse

Principdelen

Velkommen til vuggestuen

Målsætning og læreplaner

Børnemiljøloven

Når barnets starter i vuggestue

Barnets Bog

En typisk dag i vuggestuen

Forplejning

Ture og traditioner

Udviklingsdelen

Evaluering af 2006

Årsplan / fokuspunkter for år 2007-2008

Lukkedage for år 2007

Den korte udgave af pædagogisk udviklingsprojekt 2004
Hvad kan man lære af at spise sammen

Forældresamarbejde

Forældrebestyrelsen

Ledelses- og personaleudvikling

Målsætning og læreplaner

Målsætning

I vuggestuen Firkløveren er omsorgsarbejdet (kerneydelsen) det allervigtigste pædagogiske arbejde. Alle børn i vuggestuen, små som store, behøver tryghed, nærhed og en høj grad af genkendelighed i hverdagen, både for at trives i vuggestuen og for at få en god base at udvikle sig i. Børnenes udvikling forstår vi som en helhed, da alle sider af barnets udvikling er tæt forbundet. Det 0 til 3-årige barn er optaget af mange forskellige interesser: én er ved at lære at kravle, én at gå, én stabler klodser, andre kigger på og imiterer hinandens leg. I vuggestuen foregår der mange forskellige aktiviteter på samme tid og ofte på samme sted. Derfor forholder pædagogerne sig til børnene, som de er, og pædagogisk tages der afsæt i børnenes behov og styrkesider.

Vuggestuebarnet bruger hele sin vågne tid på at lære verden at kende og finde ud af, hvem det selv er. Her i vuggestuen giver vi børnene en bred vifte af muligheder for at lære gennem aktiviteter, lege og oplevelser i institutionen, på legepladsen og på ture. Nærvær, motivation og tillid sætter gang i oplevelserne, og for vuggestuebarnet er der læreprocesser i alt, hvad det foretager sig dagen lang. Små børn erobrer verden med hjælp og støtte fra andre børn og voksne. For at opmuntre børnene og give dem lyst til at tage initiativ, arbejder vi gennem anerkendelse i relationen med at give næring til "den gode atmosfære", for hele tiden at integrere den sociale dimension i alt, hvad der foregår i vuggestuen, både barn og barn imellem og barn og voksen imellem. Selvom det enkelte barn skal kunne udvikle sig som en unik person, der er forskellig fra alle andre, må alle børnene samtidig lære at følge og tilegne sig visse sociale spilleregler og normer.

Det er vores erfaring, at det har stor betydning, at pædagogen dagligt fortæller de børn, hun har en tilknytning til, at de er dejlige, og at hun kan lide dem. Børnene får en fornemmelse af at have en særlig betydning i samværet. Med til en god dagligdag, både for børn og voksne i vuggestuen, hører sjov og livsglæde. Det opnår vi ved samarbejde med børnene, i lege og ikke mindst ved at iagttage børnenes indbyrdes samspil. Vi støtter børnene, qua vores uddannelse og erfaring, i deres udviklende fællesskab og glæder os over den fantastiske udvikling, der finder sted hos det 0 til 3-årige barn.

Ny forskning viser, at børn lærer mere af andre børn, end de lærer af de voksne. Det betyder, at vuggestuen er blandt et af de vigtigste udviklingssteder for børn.

Læreplaner

I juni 2003 vedtog Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget "Pædagogisk Perspektivplan", som præciserer værdier, visioner og mål for det pædagogiske arbejde i daginstitutioner. I august 2004 trådte loven om pædagogiske læreplaner i dagtilbud i kraft. Pædagogiske Perspektivplan og loven om læreplaner sætter rammer for det pædagogiske arbejde i vuggestuen. Det er udtryk for en respekt for det pædagogiske arbejde i daginstitutionerne, og en erkendelse af, at børns liv er betydningsfuldt. Her i vuggestuen har vi, i samarbejde med 11 andre dagtilbud i Københavns

Kommune, arbejdet med læring i dagtilbud, hvilket er blevet til et temahæfte: Pædagogisk Perspektiv 2, læring i dagtilbud. Et KID projekt. Vi har derfor gennem hele 2004 arbejdet med læring med fokus på udvikling af sociale kompetencer. I 2005 har vi fortsat med pædagogisk udviklingsarbejde, vi har arbejdet videre med måltidet, og arbejdet med sociale kompetencer, når vi har lavet kreative aktiviteter med børnene, som musik og maling.

De 6 temaer, der skal arbejdes med, er:

- **Barnets alsidige personlige udvikling**
- **Sociale kompetencer**
- **Sprog**
- **Krop og bevægelse**
- **Natur og naturfænomener**
- **Kulturelle udtryksformer og værdier**

Temaerne hænger uløseligt sammen, og vi vil nedenfor beskrive dem i forhold til vores pædagogiske praksis.

Barnets alsidige personlige udvikling

Legen er et af de vigtigste redskaber i barnets udvikling af kompetencer, intellektuelle såvel som sociale, og derfor er det vigtigt, at vi, overalt hvor børnene færdes, tager udgangspunkt i denne børnenes vigtigste virksomhedsform. I vuggestuen er der tid og rum til leg selv i de mere strukturerede aktiviteter som f.eks. måltidet. Selvom barnet skal spise, lære at beherske spiseredskaber o.s.v, er det legende aspekt altid med. Når fadene skubbes rundt på bordet, kan de forvandle sig til en bil med lyd. I en sådan situation anerkender pædagogen barnets idé/initiativ, barnet føler sig værdsat, og kommunikation med krop og sprog finder sted børnene imellem. Børnene er udforskende i forhold til omgivelserne, i vuggestuen mødes alle børn med positive reaktioner på denne " forskertrang".

Når børnene selv får lov til at undersøge og motiveres til at tage initiativer ved at få opgaver, de er i stand til at løse, bliver de stærke personligheder med sans for udvikling af sociale kompetencer.

I vuggestuen yder pædagogerne en sådan form for omsorg, at børnene føler sig set og passet på. Vi oplever ofte, at barnet lige kaster et blik op på pædagogen, inden det fortsætter med en handling. Det kan være at tage

legetøj ned fra en hylde, eller hvis barnet hælder mere mad op på sin tallerken. Efter et godkendende nik, et ja og et opmuntrende smil fortsætter barnet sin handling med en følelse af opbakning og ro. Det 0 til 3-årige barn udvikler med alderen sin opfattelse af sig selv og sit samvær med de andre børn. Barnet lærer at forstå og opfatte andre mennesker, de imiterer hinanden og holder øje med, om de selv bliver imiteret. Også her støtter pædagogerne børnene i denne udvikling.

Børn sætter spor. Det er dejligt for et lille barn at blive husket for bestemte hændelser: dengang jeg lærte at tage sutsko på, da jeg legede med en ven, da jeg lavede sandkager o.s.v. Alle disse hændelser er gode samtaleemner for børnene, de er vedkommende, sjove og styrker barnet i dets opfattelse af sig selv.

I vuggestuen bruger vi Barnets Bog til at dokumentere og opbevare nogle af alle disse øjeblikke i barnets liv. Bogen bruges flittigt både af børn og voksne sammen, af de lidt ældre børn alene, eller sammen med en ven.

*Mennesker er født for
Hinandens skyld
Opdrag på dem eller
Lid under dem.*

Marcus Aurelius

Sociale Kompetencer

I vuggestuen lærer børnene sociale kompetencer fra den dag, de starter. De kigger på hinanden og lærer ganske stille og nænsomt, at der er andre at tage hensyn til, og at det at "vente lidt" er et dagligt fænomen, der er nødvendigt for, at vi alle kan fungere i vuggestuen. De sociale kompetencer opøves og afprøves i alle de relationer barnet har i institutionen, både med pædagogerne og de andre børn. Når så små børn leger, leger de som regel parallelt - vennens legetøj, der er i bevægelse, er som regel mere spændende, end det de selv sidder med, hvilket ofte ender med, at børnene tager legetøj fra hinanden. Af og til er det o.k., andre gange må der hjælp til fra pædagogen. Når pædagogerne forholder sig støttende og forklarende til situationen, bliver harmonien hurtigt genoprettet, og det smitter af på børnene. De bliver

hjælpsomme over for hinanden, kan med deres stigende alder godt se forskel på små og store børn i vuggestuen, og de ved efterhånden, hvad de kan forvente fra hvilke børn. Selv mindre børn ser straks, at andre børn er yngre end dem selv, de viser omsorg for de små, giver sut til en, der græder, lægger hovedet på skrå og smiler. Pædagogerne er optaget af alle disse øjeblikke i dagligdagen, hvor der er kontakt, hjælpsomhed og kommunikation med krop og sprog børnene imellem. Vi iagttager børnene, opmuntrer og roser dem, når de på eget initiativ hjælper og er omsorgsfulde overfor hinanden.

Mange af vuggestuedagens aktiviteter er forbundet med at lære og opøve nye færdigheder såsom at gå, tage tøj på, tage legetøj ned og stille på plads, at tale, tage hensyn til andre og at spise. Fælles for læring af alle disse færdigheder er, at det er lettere, når vi hjælper hinanden og er opmærksomme på hinandens kunnen.

Ved måltidet (som vi her i vuggestuen arbejder meget målrettet med) lærer børnene social adfærd: de venter på tur, rækker ting til hinanden, de taler med krop og sprog og hjælper hinanden. Gennem de erfaringer relationen til jævnaldrende giver får barnet udviklet nye sociale kompetencer, som

supplerer de sociale kompetencer, barnet har med sig fra de voksne. Børnene har en socialiserende indflydelse på hinanden, f.eks. vil et barn meget ofte hellere spise varieret mad i vuggestuen end hjemme, alene af den grund at de kan se de andre gøre det. Børnene lærer efterhånden "spillereglerne" ved måltidet at kende, de tilegner sig de færdigheder og normer, der er almindelige i vores kultur, når vi spiser sammen. Børnene bliver bedre og bedre til at tage del i de forskellige gøremål, der er i forbindelse med måltidet. Børnene glæder sig til at dele tallerkener ud, de opnår opmærksomhed fra de andre og får en følelse af at være nødvendige for fællesskabet. Det er små ting, der får vores børn til at føle, at de har en stor andel i at måltidet lykkes.

Indlevelsessevne og sociale færdigheder er vigtige færdigheder at udvikle og lære for at kunne begå sig i livet - barn som voksen. For helt små vuggestuebørn er evnen iboende, vi skal blot anerkende børnene og opmuntre dem til at få gode og varme relationer med hinanden.

Sprog

I vuggestuen arbejder vi med den sproglige udvikling som en integreret del af alle aktiviteter. I samværet med børnene tales der om alt, hvad der foregår, ord og handling hænger sammen og letter forståelse og indlevelse for barnet. Det gælder om at skabe et praksismiljø, hvor børnene kan udvikle et sprog med jordforbindelse.

I vuggestuen giver vi børnene mulighed for at udvikle deres sprog gennem leg, planlagte aktiviteter og spontant samvær. Samtidig med at børnene udvikler deres sociale kompetencer, udvikles sproget - både krops- og talesproget. Børnene kommunikerer med hinanden med stor iver og interesse, pædagogerne støtter dem i deres nysgerrighed i forhold til ord, tale og symboler.

Sproget bruges, når vi synger med børnene, læser billedbøger, siger rim og remser, taler sammen, løser konflikter og ikke mindst, når vi i det daglige samvær taler med børnene om det, der interesserer dem lige nu. Der er sproglige læreprocesser i alt pædagogisk arbejde. Nye færdigheder, der opøves, støttes jo altid med sproglig vejledning eller opmuntring.

Vuggestuebørn lærer også læsning af symboler: alle børn har deres eget symbol på deres skab, kasse, sut og Barnets Bog. Meget hurtigt lærer børnene at aflæse dette symbol og kende egne ting. Med alderen har børnene også tjek på hinandens symboler, idet de har brug for at vide det, når de hjælper hinanden, henter sutter, lægger tøj i skabe o.s.v. Børnene

lærer bedst, når stemningen er god, og når der er anerkendelse i kommunikationen mellem børn og voksne. Det er de voksne, der har ansvaret for at den gode stemning opstår og bevares. I vuggestuen mødes børnene af voksne, der lytter, og forsøger at aflæse barnet med forståelse, så børnene får mulighed for at udtrykke følelser, behov og tanker.

Krop og bevægelse

Vuggestuebarnet lærer med hele kroppen og alle sanser. De små børn er fyldt med energi, og deres erfaringsgrundlag er i høj grad erfaringer, de har mærket med kroppen. Behov, følelser, reaktioner og respekt for egen aktivitet og for andres mærkes og giver barnet mulighed for at skabe en forståelse og tilgang til egen person. I det pædagogiske arbejde må vi sørge for at lægge grundlaget for fysisk og psykisk sundhed. Børnene får en sund og varieret økologisk kost, selve måltidet indtages i en atmosfære af god stemning, hygge og samarbejde. Børnene tager del i en aktiv livsstil dagen lang, børnene leger, øver sig i nye bevægelser, hopper, løber, klatrer o.s.v. I vuggestuen arbejder pædagogerne med at gøre børnene så selvhjulpne som muligt, børnene får mulighed for, gennem vuggestuens indretning såvel inde som ude, at møde mange bevægelsesudfordringer i dagligdagen. Vi er så heldige, at vi her i vuggestuen har en stor legeplads, der bruges flittigt året rundt. Børnene oplever med deres kroppe, hvordan vejret skifter, og hvordan det har indflydelse på de lege og former for aktivitet, som vejr og overtøj, eller mangel på samme, giver.

Natur og naturfænomener

I vuggestuen er vi meget ude, både på legeplads og på ture. Vi ønsker at give børnene mulighed for at sanse og opleve naturen på alle årstider, i forskelligt vejr og i forskellige miljøer. På legepladsen er der masser af naturoplevelser for vuggestuebørnene, vi samler snegle, ser på edderkopper og fugle og kigger på skyer, der blæser afsted. I nærmiljøet har vi jo en lille bondegård, som også bidrager til oplevelser med dyr. I parker og skov er oplevelsen en anden, her leges der både stille og vilde lege. Børnene bliver udfordret motorisk, og de kan sætte naturoplevelsen i forhold til dem selv. Der er stor forskel på at opholde sig på græsplænen på legepladsen og til Dyrehaven, hvor man godt kan føle sig lidt lille. Men en hånd fra en voksen og nogle opmuntrende ord får børnene til at kaste sig ud i oplevelsen.

Når vi bevæger os i naturen med børnene, viser de voksne interesse og ansvarlighed for natur og miljø. Vi rydder op efter os, så vi og andre får lyst til at komme her igen.

Kulturelle udtryksformer og værdier

Kultur er udtryk for menneskers forståelse og tilgang til verden. I vuggestuen forsøger vi at give børnene nogle varierede kulturelle oplevelser, som er på børnenes betingelser. Vi tager på ture og ser lidt af både land og by. Vi arbejder med flere former for kreative udtryksformer. Vi synger og danser, læser bøger, siger rim og remser, tegner og bager. To gange årligt har vi besøg af børneteater, så børnene oplever flere forskellige udtryksformer.

Børn der skal have særlig opmærksomhed

For alle børn gælder det at vi her i vuggestuen skal sikre deres udvikling, forstået sådan at personalet skal være opmærksomme på det enkelte barns trivsel og udvikling.

Her i vuggestuen arbejder vi ud fra følgende principper,

Den største del af børnegruppen, " **de almindelige børn** " , udvikler sig helt normalt, de understøttes i dagligdag af pædagogerne, der sætter lege og aktiviteter i gang, og de indgår i alderssvarende relationer med både voksne og børn.

Opmærksomhedsbørnene, er de børn personalet er særlig opmærksomme på, det er børn hvor der kan være tvivl om deres udvikling på enkelte områder. Her sætter personalet bestemte aktiviteter i gang, med det mål for øje at stimulere barnet, så vi kan arbejde os hen imod en almindelig udvikling og bedre trivsel for barnet.

Bekymringsbørnene, hvis det viser sig at den øgede pædagogiske indsats ikke er nok til at sikre udviklingen, indkaldes forældrene til samtale med det mål sammen at udarbejde en handleplan for hvad der skal gøres for barnet både i vuggestuen og hjemme.

Hvis dette ikke afhjælper problemerne, tilkaldes eksperter, fagpersoner der kan rådgive personale og forældre. Det kan også være nødvendigt for forældrene i samarbejde med pædagogerne eller med egen læge at bede om en henvisning til børneklinikken eller anden specialafdeling for at få lavet en udredning af barnet, så barnet evt. kan diagnosticeres.

Med udgangspunkt i udredningen får vi en udvidet forståelse af barnets problemer. Vi kan herefter tilrettelægge den rigtige form for pædagogik, og hjælpe med at vejlede i forhold til overgang og valg af børnehave når barnet fylder 3 år.

Dokumentation / metoder

Noget kan tælles og noget kan fortælles!

I vuggestuen arbejder vi med "det dobbelte læringsperspektiv". Læringen er knyttet til forandring og udvikling, børn og voksne udvikler sig og lærer sammen. Det er læring, der tager udgangspunkt i relationen mellem børn og pædagoger. Derfor har vi brugt videooptagelser, så det pædagogiske personale har kunnet lære af hinanden, se samspillet imellem sig og børnene, samt børnene imellem og iagttage kollegers praksis.

I vuggestuen arbejder vi med med dokumentation af det pædagogiske arbejde, i form af skriftlige iagttagelser, video optagelser og foto. Det er gennem dokumentationen og den efterfølgende refleksion, at voksenlæringen finder sted. På den måde bliver pædagogerne yderligere kvalificeret til at organisere arbejdet med børnene, og ny erkendelse og handling er ofte resultatet. Når pædagogerne organiserer aktiviteter, det være sig musik, måltider, lege eller lignende, skal der være plads til børnenes udtryk, kommunikation og læring. Eksempler fra hverdagen viser, at børnene besidder kompetencer, som udvikles videre i samvær med andre børn - de lærer af hinanden.

Vores metode til at dokumentere det pædagogiske arbejde er skriftlige iagttagelser af forskellige situationer, hvor børnene er aktive og i samspil med hinanden. Det er blevet et privilegium at læne sig tilbage, iagttage og nedskrive små hverdagsbegivenheder. Dokumentationen giver os noget konkret, når vi diskuterer teori og praksis. Af og til nedskriver vi små situationer, hvor vi fornemmer, at børnene har haft et rigtig godt samspil med hinanden. Det er rart at samle "de gyldne øjeblikke", fordi vi tror på, at fokus på det gode pædagogiske arbejde avler mere af slagsen.

Gennem dokumentation og efterfølgende refleksion sikres alle børn at blive set, vi opdager hele tiden nye sider af børnene, og vi bliver klogere på det enkelte barn.

Endvidere tager vi rigtig mange fotos til glæde for alle, både pædagoger, børn og forældre.

Børnemiljøloven

Den 1. juli 2006 vedtog regeringen at indføre en børnemiljølov. Formålet er at bidrage til, at børn i dagtilbud har et godt fysisk, og æstetisk børnemiljø, som fremmer børnenes trivsel, udvikling og læring. Loven skal være fuldt implementeret i 2009.

Loven indeholder krav til dagtilbudet om at udarbejde en skriftlig børnemiljøvurdering, som skal revideres hver tredje år.

Her i vuggetuen vil vi, i de kommende år, gå i gang med at diskutere hvordan vi griber dette arbejde an.

Københavns Kommune afdeling for Dagtilbud, har nedsat en arbejdsgruppe, der vil komme med inspirationsmateriale med dette arbejde.

Når barnet starter i vuggestuen

Når barnet har fået tildelt plads i vuggestuen, aftaler vi en tid en formiddag, hvor vi hilser på jer forældre og barnet. I får en rundvisning og en snak om vuggestuens dagligdag. Ved denne lejlighed vil vi blandt andet tale om, hvilke vaner og behov jeres barn har, eksempelvis sovevaner, sut, speciel kost, allergi, m.m. - alt sammen for at tilrettelægge en for barnet så blid start som muligt.

Herefter aftaler vi, hvordan indkøringen af barnet skal foregå. Det er vigtigt for barnet, at der er tid til at starte langsomt op med nogle få timer om dagen. På den måde vænner barnet sig gradvist til de nye omgivelser, lyde, børn og personale. Denne første tid giver en god mulighed for at lære hinanden bedre at kende og ikke mindst at få et indblik i vuggestuens dagligdag.

I den første tid efter indkøringen er det vigtigt, at I fortæller personalet, hvordan jeres barn har haft det, siden det forlod vuggestuen. På den måde er personalet i stand til at tage individuelle behov og hensyn i det pædagogiske arbejde.

SKIFTETØJ

Som I ved bruger små børn meget tøj, derfor er det godt altid at have skiftetøj i den rigtige størrelse liggende i barnets kasse på badeværelset. Et sæt består af undertøj, strømper, bukser og bluse. I garderoben skal der, udover det overtøj barnet er kommet i, ligge et sæt regntøj, gummistøvler og et par hjemmesko. Når barnet er ca. 1½ år gammelt, ser vi gerne, at børnene har todelt undertøj på, i stedet for bodystocking, da dette letter bleskift for personalet.

SYGDOM

Barnet må ikke komme i vuggestue, hvis det har feber, lider af en børnesygdom eller andre smitsomme sygdomme.

Vi modtager jeres barn igen, når det er rask og kan følge en almindelig hverdag i vuggestuen.

Ring venligst besked ved sygdom og fravær.

KOMME-GÅ-TAVLE

På væggen, ved indgangen til stuerne, hænger en "komme-gå-tavle", som vi vil anmode jer om at skrive på hver dag. Oplysningerne hjælper os i arbejdet, og det er lettere for personalet at efterkomme barnets behov, når vi kender dagen. Desuden bruges oplysningerne også til personaleplanlægning.

Barnets Bog

Her i vuggestuen arbejder vi med Barnets Bog som pædagogisk metode. Barnets Bog består af, at hvert barn har sin egen bog, som fortæller om netop dem, deres familie og liv. Den indeholder en stribe faktuelle oplysninger såsom mors og fars navne, men også personlige udsagn om barnets bedste venner, kæledyr, livret, bedste legetøj o.s.v.

Her i vuggestuen tager vi mange billeder i det daglige, og billeder af ting vi laver sammen, da de er et godt udtryksmiddel og et rigtig godt udgangspunkt for at tale sammen. Også for forældrene giver Barnets Bog en mulighed for en god dialog, for den er god til at vise, hvad det er børnene laver i løbet af dagen.

Vores mål med Barnets Bog er at synliggøre barnets identitet og have et redskab til stimulering af barnets sprog, for intet er jo mere dejligt end at tale om sig selv og sin familie. Det er rigtig rart at tale om "hjemme", hvis barnet er lidt ked af det og gerne vil sidde og hygge med en voksen alene. Derfor bruges bogen meget, og den understøtter omsorgen og nærværet børn og voksne imellem.

Børnene får bogen med sig, når de holder op i vuggestuen.

En typisk dag i vuggestuen

Vuggestuen åbner kl. 6.45

Fra kl. 7.00 til 7.30 spises der morgenmad med børnene.

Herefter leger, læser og synger personalet med børnene.

I løbet af formiddagen spiser børnene en lille tvebak, brød eller andet de kan gnaske på, mens de leger.

KL. 9.30, når de sidste børn er ankommet, tager vi på tur, går på legepladsen, eller laver planlagte aktiviteter, såsom rundkreds, musik, maling eller lign.

Kl. 11.00 spises der mad (se madplan).

Herefter er det sovetid mellem 12.00 og 14.00 alt efter børnenes behov. I sovetiden er der altid en stue, der er oppestue til de børn, der vågner tidligt eller ikke sover grundet tidlig afhentning.

Ca. kl. 14.30 spises der eftermiddagsfrugt, brød, kiks og kage

Herefter leges der enten på stuerne, på fællesarealet i gangen, eller på legepladsen.

Vi lukker kl. 17.00.

Hvis der er ændringer i form af længere ture, og soverytmen derfor ikke opretholdes, vil I altid få besked i god tid.

Hannes økologiske køkken

I vuggestuen serverer vi økologisk mad, kosten er ernæringsrigtig og så varieret som muligt. Hanne sørger for friske økologiske råvarer og laver maden selv. Ud over den varme mad bager Hanne brød, kager og andre lækkerier.

Vi lægger vægt på, at børnene får nogle gode og varierede smagsoplevelser, og spisning med børnene er en vigtig daglig handling, hvor børnene hygger sig, bliver styrket i gode vaner, tilegner sig sociale kompetencer og får ny energi til resten af dagen.

Morgenmad:

Morgenmaden består af havregrød, brød, m.m.

Frokost:

Frokosten følger et fastlagt ugentligt skema (hænger på forældreopslagstavlen)

Mandag: Grød (vinter) Smørrebrød (sommer)

Tirsdag: Kød/suppe og grøntsager

Onsdag: Kød, grøntsager og brød

Torsdag: Fisk med tilbehør

Fredag: Smørrebrød

Eftermiddagen

Om eftermiddagen får børnene et lettere måltid, som kan bestå af koldskål, boller med forskelligt pålæg, sandwich og selvfølgelig den friske frugt som hvert barn selv medbringer.

Drikkevarer

Vi tilbyder mælk eller vand til de forskellige måltider.

Madpakker

Når Hanne har ferie eller anden form for fravær, skal børnene have madpakker med hjemmefra. Opslag om dette findes på forældreopslagstavlen.

Ture og traditioner

Her i vuggestuen holder vi fast i de danske traditioner. Afholdelsen af disse traditioner giver hygge og gode genkendelige, fælles oplevelser.

Vi starter året med **FASTELAVN**, hvor børnene på selve dagen samles om formiddagen, leger sanglege, slår katten af tønden, kårer kattekonge og får kakao eller saft og boller.

I det spæde forår gælder det **PÅSKEN**. Her laver vi lidt pynt og sår karse, som børnene får med hjem.

December måned står selvfølgelig i **JULENS** tegn. Hele institutionen bliver pyntet, vi åbner julekalender, ser juleteater og tager på juletur med de største børn. Vi øver julesange, så børnene er trygge ved at danse om juletræet den dag, hvor vi holder julehygge for alle børn og forældre om eftermiddagen.

Den sidste begivenhed i forbindelse med julen er en fælles julemiddag, hvor vi alle ønsker hinanden en rigtig god jul.

Ud over disse traditioner har vi selvfølgelig vores egne.

I Maj måned tager vi på en årlig **BONDEGÅRDSTUR**, hvor vi oplever "livet på landet" med masser af dyr og natur tæt på.

Senere i juni måned holder vi **SOMMERFEST** for hele familien. Her er der fællesspisning, underholdning, leg og hygge. Arrangementet er for hele familien, så børn, søskende og forældre får en hyggelig eftermiddag og aften.

I august tager vi på vores årlige **SKOVTUR**, som går til "vores helt egen plet" i dyrehaven, hvor vi atter kan nyde naturen, løbe rundt, se på dyr og få en hel masse oplevelser med hjem.

Begge disse ture (bondegård/skovtur) er "heldagsture", d.v.s. fra kl. 9.30 til 14.30. Børnene får ikke sovet eller hvilet sig særlig meget på disse ture, og vi beder derfor forældrene om, så vidt det er muligt, at hente børnene ved hjemkomsten.

Evaluering af 2006

2006 har været et lidt atypisk år, 32 nye børn ud af 44 startede hen over året, vi havde rigtig mange børn der skulle i børnehave, og enkelte der flyttede til andre kommuner. Så der er brugt meget tid på at indkøre børn, så alle kunne falde til og føle sig trygge. Mange af de nye små skulle lære at gå, her var legepladsen oplagt til formålet masser af nye små børn har kravlet rundt på græs og fliser, forceret græshøjen, og mange timer er gået med gå-træning

enten med voksne eller med gå/ skubbe vogne.

Al denne aktivitet hang jo fint sammen med vores fokuspunkt Krop og Bevægelse.

Vi har arbejdet med bevægelse, sang og musik, målet har været at alle børn skulle have mulighed for at deltage, børnene skulle lære sange, fagter, bevægelse, lære at arbejde sammen og få mere kendskab og kontrol over deres kroppe. Vi har brugt mange forskellige rekvisitter som instrumenter, forhindringsbaner madrasser og puder. Alt sammen for at få nye bevægelsesaktiviteter med børnene.

Det har været en stor udfordring at planlægge og udføre en bevægelsesaktivitet hvor alle børn deltager, men vi har iagttaget en stor udvikling hos de mindste børn, fra at deltage ved kun at kikke på, kom de små børn mere og mere med når legene og sangene blev gentaget flere gange, de store børn i gruppen havde stor fornøjelse af at "hjælpe" de små med at tromme, holde deres hænder op til de forskellige fagter og småskubbe dem den rigtige vej i rundkredsen. Børnene har lært rigtig meget af hinanden, og der har været en god stemning, De planlagte programmet er blevet justeret en del gange, så alle synes det var sjovt, der improviseres meget alt efter

børnenes humør og pludselige indfald. Rytmikforløbene har givet børnene inspiration i deres spontan lege, vi har mange gange observeret børn der laver små lege hvor bestemte roller fra sangene indgår, eller de bruger noget legetøj som instrumenter. Vi synger en sang hvor pædagogen har små fingerdukker på hånden, hvert barn skal så fjerne en dukke når der synges et bestemt vers, noget tid efter oplevede vi to børn der tog små lego figurer på fingrene og legede en leg med hinanden hvor også enkelt ord fra sangen kom med.

Vi ønskede mere bevægelse og det fik både børn og voksne, generelt har vi set at jo mere opfindsom og igangsættende pædagogerne er jo flere bevægelses lege finder der sted, lege som børnenes inspireres af og som de spontant både øver sig på og udvikler.

En af stuerne beskæftigede sig med den bevægelse og kropforståelse der finder sted på badeværelset. Pædagogerne kikkede nærmere på praksis, så der var gode rammer tilstede for at børnene kunne blive så selvhjulpne som muligt, og samtidig have lyst til at hjælpe hinanden. Når børnene har spist og skal sove til middag kommer alle børn på badeværelset i små hold, her vejledes de med ord og handling til at tage tøj af, lægge det i egen kasse, gå på toilettet, vaske hænder, hente sut o.s.v. Børnene viser stor glæde når de har andel i det der foregår, store hjælper små, og mange børn har utrolig styr på rækkefølgen i de handlinger der foregår på badeværelset. Vi oplever at jo mere børnene får lov til at gøre selv, jo mindre kaos, alle er beskæftiget og der er ikke meget fokus på ballade. Det varierer meget hvor dygtige børnene er til at tage tøj af og på, og hvor meget de har lyst, nogle gider ikke så meget selv, men vil gerne serviceres. Men med mange ord og ved fælles hjælp får alle efterhånden succes med egne handlinger. Igen handler det om den gode atmosfære og god organisering fra pædagogernes side. Efter det lille mini projekt med bevægelse på badeværelse, er det blevet synligt at vores badeværelser kunne indrettes langt mere hensigtsmæssigt for både børn og voksne. Dette har resulteret i en ansøgning til Københavns Kommune om en renovering og ombygning af badeværelserne.

Fælles for alle stuerne projekter er det dobbelte læringsprincip, læringen foregår gennem et samspil mellem børn og voksne. Gennem dokumentation og refleksion over aktiviteterne, får vi tydelig gjort de voksnes rolle i forhold til børnenes læring. Det er måden pædagogerne planlægger, vejleder eller

holder sig i baggrunden på, der bestemmer hvorvidt børnene får gode muligheder for at udvikle sig på egne præmisser. Hele personalegruppen kan nu dele ud af nye oplevelser, et miks af faglig viden, indgående kendskab til børnene, erfaring, intuition og glæde ved at udvikle sammen, dette er den arbejdsmetode der hersker i vuggestuen.

Årsplan / fokuspunkt for 2007-2008.

De næste to år sætter vi fokus på børnenes sproglige udvikling, i alt samvær med børnene bruges sproget. I år er det sådan at en stor del af vuggestuens børn 32, ud af 44 startede i 2006, derfor har vi mulighed for at følge rigtig mange børn, og deres sproglige udvikling de næste 1½ til 2 år.

Sproget har tre funktioner, der er vævet ind i hele barnets udvikling, og måde at fungere på.

1. **Sproget er et kommunikationsmiddel**, sproget giver mulighed for at kommunikere ikke alene om der sker her og nu, men også om fortid og fremtid, her i vuggestuen elsker børnene at sidde omkring bordet ved måltiderne og fortælle om " mor henter mig i dag, og hvem det var i går o.s.v.
2. **Sproget er et erkendelsesredskab**, sproget hjælper børnene til at tilegne sig omverdenen. Barnet lærer at erkende ting der ikke er til stede, vi kan fx, tale om dyrene ovre på bondegården, uden at vi er der, og vi kan nuancere begreberne, " grisen er meget stor, og vi opnår en fælles forståelse i samtalen.
3. **Sproget som jeg-støttende**, sproget er jeg-støttende på den måde at det hjælper barnet til at forstå deres indre liv, det giver mulighed for at tale om oplevelser, følelser og behov.

Den sproglige udvikling begynder så snart, et lille barn bliver født. Det spæde barn oplever sin omverden med alle sine sanser. I slutningen af første leveår begynder barnet at opdage, at bestemte ord er knyttet til bestemte ting eller handlinger, fx mad, mor, bold, o.s.v. Sprogudviklingen tager fart og en uendelig verden åbner sig for barnet.

Det er meget forskelligt hvornår og hvordan de et til treårige børns ordforråd vokser. Vi skal huske at hvert eneste barn tilegner sig sproget på sin egen måde, og i sit eget tempo, også afhængig af barnets omverden og dets relationer til voksne og børn omkring sig.

De voksne der omgiver barnet har stor betydning for barnets sprogudvikling. Sproglig stimulering er vigtig, for os i vuggestuen handler om at give børnene et omsorgsfuldt miljø, hvor de voksne er nærværende, hvor børnene hører meget sprog, og hvor der bliver talt meget med dem.

For vuggestuebørnene som endnu ikke behersker det verbale sprog, spiller de ikke- sproglige måder at kommunikere på, så som ansigtsudtryk, kropsholdning, gestus og stemmeføring ofte en større rolle for barnet. Derfor er vi i vuggestuen opmærksomme på at ord og handling hænger sammen for at give barnet de bedste muligheder for at forstå meningen i det pædagogerne kommunikerer. Vi er opmærksomme på at lytte til barnet, høre og se efter hvad det er barnet forsøger at udtrykke, gentage det barnet siger, være nærværende og passe på tempoet.

De områder af hjernen hvor sprogfunktionen sidder, skal være parat til udvikling, før barnet kan tilegne sig sprog, det sker som med al anden udvikling med forskellig hastighed. Derfor er det vigtigt at vi giver børnene gode muligheder for sproglige oplevelser, så skal børnene nok selv tage fra af disse oplevelser når hjernen er parat til det.

Vi har valgt at tilrettelægge vores arbejde med sprog på følgende måde;

Vi har jo gennem længere tid arbejdet med måltidet, vi vil nu se på samme situation fra et andet perspektiv, nemlig i forhold til børnenes muligheder for at høre og lære sprog ved måltidet.

Der er meget at tale om ved måltidet, både i forhold til den konkrete hændelse, men det er også en situation hvor børn og voksne er samlet, hvor der er koncentration og god stemning. Her kan vi opnå fælles opmærksomhed, lære nye ord og forståelse for begrebernes betydning, eksempelvis kold, varm, fuld tom o.s.v.

Ved måltidet er der god mulighed for pædagogerne for at se hvilke børn der er sprogligt tilbageholdende, eller det modsatte.

Vi arbejder med at sætte rammer for børnene så de kan føle sig trygge så de sprogligt tilbageholdende børn får mulighed for at komme til orde. Her kan den fysiske tryghed fremme sproget, for nogle børn kan det have betydning for en periode at sidde ved siden af pædagogen, der så kan styrke barnet både mentalt og fysisk.

Fra januar til maj måned er der musik og bevægelse hver tirsdag for vi deler børnene op i grupper på tværs af de fire stuer. Løbende er der sang og bevægelse i de små grupper på stuerne, så der er rig lejlighed til at bruge sproget i form af sang, lyde rim og remser.

Fra maj til august er tiden hvor vi er rigtig meget ude på legepladsen og på ture, vi vil her i forbindelse med en tur til zoologisk have, lave lege/ aktiviteter der handler om dyr, på samme måde med vand / strand, så vi er

opmærksomme på at gentage ord og begreber i flere forskellige sammenhænge så børnene tilegner sig sproget både gennem" kroppen og hovedet."

Fra september til december er der atter musik og bevægelse, vi vil her illustrere 3 sange med figurer/ stangdukker. Samtidigt skal der hænge store plakater med billede af figurerne på stuerne, vi håber at børnene vil blive inspireret til at bruge nogle af de ord sangene indeholder, når de i andre legesituationer genkender billederne på væggen.

Vi har haft god erfaring med af og til at spille en cd med en historie, når de ældste børn der ligger indenfor skal sove, børnene synes det hyggeligt at ligge og lytte til historien sammen med de voksne inden de falder i søvn. Vi vil nu gøre det til en del af soveritualet at slappe af og lytte til historien. Endvidere skal vi have indkøbt nogle nye billedbøger, for også her at skabe situationer der er nærværende og sprogligt fremmende.

Vi arbejder nu med Bamsekufferten som er et sprog test materiale, fra talepædagogerne på Amager. Der er nu røster fremme at vi i 2008 skal bruge et andet test materiale TRASS, dette vil vi selvfølgelig følge om arrangere undervisning for pædagogerne så de kan anvende materialet på en god måde, Forældrene vi selvfølgelig blive godt informeret om materialet når det bliver aktuelt.

Dokumentation af den læring der finder sted for både børn og voksne, vil blive analyse af videooptagelser, skriftlige iagttagelser og observationer af børnenes sprogbrug i både spontane og planlagte aktiviteter.

Vi vil bruge personalemøder og pædagogisk dag på at debattere børnenes sprogudvikling og sætte spørgsmål til pædagogisk praksis, og eksempelvis belyse spørgsmål som: Hvordan kan pædagogen skabe rammer, hvor de tilbageholdende børn oplever succes med at kommunikere såvel kropsligt som sprogligt?

Lukkedage for år 2007

1. maj
2. maj
3. maj

18. maj

2 november (pædagogisk dag)
24. december
27. december
28. december
31. december

Vuggestuen holder lukket efter gældende regler om selvforvaltning. Hvis nogle forældre skulle have brug for pasning på disse lukkedag, skal dette meddeles vuggestuen senest 6 uger før. Vi vil da finde pasningsmulighed til børnene, dette vil dog blive i en anden vuggestue i området.

Ferie

Når I holder ferie og fridage med jeres børn, er det vigtigt, at I giver vuggestuen besked. Af hensyn til den årlige drift tilrettelægges personalets ferier og afspadsering efter børnetallet. Desuden vil vi gerne tilbyde børnene lidt ekstra på skift i sommerferien i form af spontane ture i små grupper.

Vejen væk fra Svinestien

Beskrivelse af projektforsløbet (det faglige/teoretiske grundlag).

Udviklingsprojektet har fulgt den projektplan, der blev opstillet ved dets opstartsfasen, og de enkelte delfaser er nu gennemført. Den nye viden og det kompetenceløft, som projektet har givet i institutionen, betyder, at personalet nu er i stand til at videreudvikle pædagogisk praksis ved hjælp af fælles faglighed og forståelse.

Personalet har gennem projektforsløbet deltaget i en del tema- og kursusafstener samt læst faglitteratur omhandlende barns sociale udvikling, madkultur, pædagogisk dokumentation og læringsbegreber, så vi har været vidt omkring. Vi har været inspireret af Grethe Krag-Mullers bog "Ka` selv-vil selv".

Med baggrund i det 1 til 3 årige barns motorisk og kognitive udvikling har vi tilpasset regler, krav om samvær og madkultur, når vi spiser sammen. Det 1 til 2 årige barn ønsker at prøve selv og øve sig i nye funktioner; dette giver måltidet rig mulighed for, og børnene bliver hurtigt gode til at bruge bestik og drikke af en kop. Men selvom det 1 til 2 årige barn har lært at bruge bestik, er det ikke altid, det har lyst til at bruge det. Der kan være forhold, som barnet oplever som mere påtrængende, hvilket det udviklingspsykologisk også er. Lysten til at mrke og undersøge maden kan være stor. Og at mrke og føle på mad, det at sanse, er en vigtig del af barnets begrebsdannelse. Ligesom et meget sultent barn også kan vælge at bruge fingrene, hvis det tager for lang tid med ske. I disse situationer er det vigtigt, at pædagogen har et godt kendskab til det enkelte barn, er imødekommende og understøtter det, der er væsentligt for barnet lige nu. Det er nødvendigvis ikke altid, at voksne og små børn har den samme opfattelse af, hvad der er nødvendigt lige nu eller gode manerer. (Der vil i afsnittet om faglige diskussioner være et eksempel på netop dette).

Endvidere har vi reflekteret over og sammenlignet Søren Gundelachs artikel "Man kan spise på mange mder" med vores egen praksis. Her har vi beskæftiget os med måltidet som ramme for læring af sociale færdigheder. Netop læring af de sociale færdigheder har været fokusområde i mange af de nedskrevne iagttagelser, der danner dokumentation for projektet.

Beskrivelse af projektforsløbet (pædagogisk praksis).

Projektet startede i november, her analyserede vi den nuværende spisesituation, tænkte, diskuterede, stillede spørgsmål, for til sidst helt præcist at aftale hvordan organiseringen af måltidet skulle være. Herefter rettede vi vores opmærksomhed på rammen om måltidet, den gode

atmosfære. Vores måltider i vuggestuen skulle være ladet med socialt potentiale, og børnene skulle have mulighed for at:

Være sammen

Udvikle færdigheder

Samarbejde om praktiske ting

Kommunikere med krop og sprog

Opleve fællesskab og hygge

Lære madkultur

Give og få opmærksomhed.

I januar, februar og marts måned har vi lavet dataindsamling. Alle børn har deltaget i projektet. På hver stue blev der nedskrevet iagttagelser på en lille gruppe børn af 4, hver 14. dag. Endvidere blev små hændelser, sjove historier og stemningsbilleder skrevet ned. I iagttagelserne rettede vi vores opmærksomhed på den gode kontakt mellem voksen/barn og barn/barn. Alt datamateriale skulle så ligge til næste fase, hvor det skulle analyseres. Dette skete dog ikke altid, det forekom ind imellem nødvendigt at lave visse justeringer af hensyn til børnene i forhold til det først aftalte måltidskoncept, det være sig placering af børnene, regler der blev afskaffet o.s.v.

I hele forløbet er der med passende intervaller taget fotos af spisesituationen.

Vi har haft møder ca. hver 14. dag med de fire "tovholdere", som har været projektmedansvarlige, og månedlig møder for hele personalet.

I april måned har vi analyseret datamaterialet og haft en Marte Meo pædagog ude i vuggestuen og filme måltidet to gange, for herefter at give en tilbagemelding på situationer, hvor hun på video har indfanget "den gode kontakt".

De faglige diskussioner vores KID-projekt har rejst.

Da vi startede projektet, var de vigtigste debatspørgsmål:

1. Hvad skal der til, for at børnene oplever måltidet i vuggestuen som et hyggeligt og lærerigt fællesskab?
2. Og hvordan skal pædagogerne agere for at skabe en ramme for måltidet, der giver liv til den gode stemning, udvikling af sociale kompetencer, rum og mod til at mestre det at spise selv, kommunikation med krop og sprog og ikke mindst give plads til leg, samtidig med at bevare balancen mellem at have det sjovt og blive mæt?

Vi startede med at kigge tilbage på den erfaring, vi havde fra måltidet tidligere. Alle var enige om, at så snart personalet slap fokus og indimellem faldt hen i voksensnak, forsvandt børnenes motivation for både at spise, øve sig i at bruge bestik og i at være opmærksomme på hinanden. Der blev straks uro, de mindste blev utrygge og de største lavede enten ballade eller kedede sig. Dette skete også, hvis pædagogen ikke havde organiseret måltidet godt nok og hele tiden måtte rejse sig.

På hver af de fire stuer i vuggestuen er der 3 personaler og 11 børn.

Personalet blev derfor enige om fysisk at placere børnene i tre "familiegrupper" på hver stue, med henholdsvis en voksen og 3 til 4 børn.

Vores køkkendame sørgede så for, at al mad og drikke blev serveret i og på små børnevenlige skåle og fade, så hver familie fik hver sine fade med en til gruppen tilpas mængde mad. På den måde kunne alle sidde roligt ved bordet, og pædagogen kunne bevare roen og overblikket.

Så begyndte forandringen, alle børn skulle nu selv øse mad op og give fade videre. Så glem alt om voksensnak. Meget hurtigt løste det sig selv, for det første ville pædagogerne gerne højne fagligheden ved måltidet, men muligheden fandtes pludselig ikke mere. Børnene skulle i starten vejledes meget, når de skulle øse op for herefter at lade fadene passere videre til sidekammeraten. Nogle skulle have fysisk hjælp, andre skulle støttes med ord, smil, masser af øjenkontakt og ros, for at få mod til gøre så meget selv. Udviklingen gik dog meget hurtigere end vi havde regnet med. Ret hurtigt blev børnene gode til at gøre tingene selv, der blev ro og harmoni ved bordet, for alle var optaget af gøremål. Efterhånden fik de fleste af børnene også en ret god fornemmelse af, hvor meget de skulle hælde op i forhold til, hvad de kunne spise. Der var pludselig ikke brug for så mange regler, børnene spiste og drak mere end før, de fik lov til at vælge mere, og det blev lettere for pædagogen at anerkende barnet, når det sagde til og fra. Vi kunne jo se, at de fik nok at spise. De største børn imiterede de voksne og hjalp de mindste, ofte henvendte de store børn sig til den voksne og kunne sige "jeg tror lige, du skal skære Camillas mad ud, hun kan ikke spise så store bidder". Når pædagogen hele tiden var nærværende og anerkendende i relationen, havde det en god effekt på børnene, tilliden smittede af, og de lidt ældre børn har nu forståelse for de mindre, tit bliver sidekammeraten lige madet med et par bidder, hvis de kan se, han har besvær med at få maden op på gaflen, og begge børn nyder kontakten. Efter at have arbejdet på denne måde gennem længere tid kan vi nu se, hvor vigtigt det er at organisere måltidet godt og hele tiden have fokus på den "gode stemning".

Læring og læring af sociale færdigheder.

Vuggestuebarnet bruger hele sin vågne tid på at lære verden at kende og finde ud af, hvem det selv er. Her i vuggestuen vil vi gerne give alle børn en bred vifte af muligheder for at lære gennem aktiviteter, lege og oplevelser i institutionen, på legepladsen og på ture. Nærvær, motivation og tillid sætter gang i oplevelserne, og for vuggestuebarnet er der læreprocesser i alt, hvad det foretager sig dagen lang.

Måltidet danner ramme for en række læreprocesser for det enkelte barn.

Børnene lærer at håndtere spiseredskaber, de lærer følelsen af sult og mæthed at kende, de lærer om mad, hvad er det vi spiser, hvad hedder det, hvor kommer det fra, de lærer sprog og meget mere.

Måltidet er et af de steder i vuggestuen, hvor børnene har rig mulighed for at danne lærerige relationer til både børn og voksne og til at udvikle sig socialt. Børnene er samlet, der er god stemning, der foregår rigtig meget, vi sidder tæt sammen og spiser og nyder maden, der grines, lyttes og kommunikeres sammen.

Børnene imiterer hinanden, ligesom de er opmærksomme på, at de bliver imiteret. Selv i vuggestuealderen er børnene gode til at mærke en stemning, de bliver påvirket, hvis andre børn er kede af det og forsøger tit at trøste hinanden eller søge kontakt ved at lave sjov og opmuntre en ven - alt dette foregår også ved måltidet.

Ved måltidet lærer børnene social adfærd, de venter på tur, de rækker ting til hinanden, de taler med krop og sprog og hjælper hinanden. Barnet får, gennem de erfaringer relationen til jævnaldrende giver, udviklet nye sociale kompetencer, som supplerer de sociale kompetencer, barnet har med sig fra de voksne.

Børnene har en socialiserende indflydelse på hinanden, f.eks. vil et barn meget ofte hellere spise forskellig mad i vuggestuen end hjemme, alene af den grund, at de kan se de andre gøre det. Børnene lærer efterhånden "spillereglerne" ved måltidet at kende, de tilegner sig de færdigheder og normer, der er almindelige i vores kultur, når vi spiser sammen.

Børnene er gennem projektet blevet bedre og bedre til at tage del i de forskellige praktiske gøremål, der er i forbindelse med måltidet. Børnene glæder sig til at dele tallerkener ud, de opnår opmærksomhed fra de andre og får en følelse af at være nødvendige for fællesskabet. Det er små ting, der får vores børn til at føle, at de har en stor andel i at måltidet lykkes.

Vi kan se en stor udvikling for mange af børnene, i starten vejledte vi hele tiden børnene, når de skulle hjælpe hinanden. Nu er de blevet så sikre i egen

handling, at de er mere opmærksomme på hinanden. Når pædagogen oplever, at et barn hjælper et andet barn, fordi det er opmærksomt på den andens behov, benævner hun handlingen, så barnet bliver forstærket i at opfatte sig selv som kompetent og noget værd. Flere af børnene har lært hinandens vaner at kende og bruger dem både til fordel for sig selv og modparten, nu da børnene friere kan vælge maden til og fra, ved de lige hvad hinanden kan lide. Så nu er der frit slag for at tage pålæg af maden og bytte med sidemanden, når nu han så godt kan lide ost, og jeg ikke kan fordrage det. Pludselig bliver det ikke et fravalg med en god gerning. Børnene laver disse regler i løbet af måltidet, mens de lige kaster et blik på den voksne, for at se om det er o.k. Selvom måltidet er organiseret af den voksne, er der altid plads til børnenes udtryk, for jo mere aktiviteten foregår på børnenes præmisser, jo mere læring finder der sted.

Den ændrede hverdag fra før KID-projektet.

Som beskrevet i afsnittet ovenfor er den pædagogiske ramme for måltidet ændret, hvilket var starten på projektet. For børnene har det betydet et mere harmonisk og roligt måltid. Børnene får et måltid, der appellerer til sanserne, de er mere aktive selv, og de viser megen glæde og stolthed, når de enten behersker noget nyt eller hjælper hinanden. Af og til retter børnene på hinanden, hvis der er nogle, der viser en lidt for anderledes adfærd ved bordet. Der er mere kommunikation og tålmodighed ved bordet. Når måltidet er slut, og de første børn går på badeværelset, en pædagog tørrer borde af, og de sidste stadig sidder og hygger sig, har vi lagt mærke til, at børnene tit begynder en lille nynne-leg, hvor de før var lidt rastløse, når måltidet var slut. Vi synes, det må være et tegn på trivsel. For personalet har det betydet, at vi i fællesskab og gennem dialog har lagt en pædagogisk ramme for måltidet, som vi alle kan stå inde for, og som vi er fagligt tilfredse med. De hurtige forandringer og børnenes trivsel har vist, at vi er på rette spor. Projektet har givet et kompetenceløft og en vilje og lyst til at fortsætte med dokumentation i arbejdet. Læring er blevet nærværende og noget, vi er gode til at få implementeret i hverdagen. Personalet har også fået et mere indgående kendskab til det enkelte barn, gennem iagttagelserne og dokumentationen af måltidet. Vi er blevet bedre til at understøtte det enkelte barn, så det trives, og så barnets selvfølelse udvikles. Nu da de store børn er blevet så selvhjulpne, er der også blevet bedre tid til de yngste børn, og personalet har nu selv udviklet og afprøvet metoder til at understøtte børnene, så de hver for sig og i eget tempo

udvikler sociale færdigheder. Børnenes udvikling af selvfølelse, empati og sociale kompetencer er blevet et synligt mål - ikke kun for måltidet, men for dagligdagen.

Det dobbelte læringsperspektiv.

I gennem projektet med måltidet har der været mange læreprocesser for både børn og voksne. Læringen har været knyttet til forandring og udvikling, børn og voksne har udviklet sig sammen. Det har været, og er, læring, der tager udgangspunkt i relationen mellem børn og pædagoger.

Børnene har erhvervet sig mange kompetencer, de har lært at begå sig i et forpligtende fællesskab, de har lært at spise selv, hjælpe hinanden, de har erfaring med meget varieret kost. Børnene har lært sig selv bedre at kende, de oplever i relationerne med både børn og voksne, at de ved at være aktive gør en forskel, enten for fællesskabet eller for dem selv.

For pædagogerne har der været en mangfoldighed af læreprocesser. I det daglige har vi jo ikke normalt indarbejdet tid til undersøgelse og refleksion. Den skriftlige dokumentation af måltidet har resulteret i en faglig opkvalificering af det pædagogiske arbejde. Den systematiske undersøgelse af pædagogisk praksis gav ny viden, pludselig kunne vi ved konkrete eksempler beskrive og dokumentere effekten af en bestemt form for pædagogisk praksis. Det gav arbejds glæde og fagligheder steg. Personalet blev klogere på det enkelte barn, vi opdagede nye sider af børnene og den gensidige glæde voksede. Det blev spændende at sidde sammen og hele tiden forholde sig til børnenes nye kunnen.

Vi har lært, at der ved måltidet foregår meget mere end vi troede. Nu da vi har iagttaget spisesituationen, så vi vigtigheden i at give slip, lade tingene ske. Af og til havde børnene hensigter med deres handlinger, som vi ikke kunne forudse, og det er vigtig for os at anerkende børnenes initiativ.

Samtidig er vi også meget opmærksomme på de situationer, hvor børnene har brug for at de voksnes hjælp, nu da måltidet er præget af høj aktivitet blandt børnene.

Gennem undersøgelserne og refleksionen over praksis blev det mere og mere tydeligt, at de voksne er en vigtig del af børnenes læring. Hvad enten pædagogerne planlægger, vejleder eller holder sig i baggrunden, så bestemmer deres handle måde, hvorvidt børnene får gode muligheder for at udvikle sig på egne præmisser. Vi er alle blevet mere bevidste om, hvordan vores måde at være voksne på påvirker børnenes liv og læring. Der er høj grad af sammenhæng mellem børnenes tillid, trivsel og læring og

pædagogernes kompetencer. Et miks af faglig viden, indgående kendskab til barnet, refleksion, intuition og glæde ved at udvikle sig sammen er nok den måde, vi nærmest kan beskrive vores arbejdsmetode til at implementere læring i alle former for pædagogisk arbejde med vore vuggestuebørn.

Forældresamarbejde

Personale og forældre-samarbejde

Her i vuggestuen arbejder vi med de af Københavns Kommunes opsatte værdiregler, både i vores personale samarbejde og i vores samarbejde med forældrene. Dette betyder, at vi møder hinanden med

1. Respekt
2. Ligeværdighed
3. Tillid
4. Dialog

Alt sammen for at fremme et så godt samarbejde som muligt om de fælles børn. Vi har dette værdigrundlag, fordi det med få ord fortæller, hvem vi er, hvad vi gør og hvorfor vi gør det. Værdireglerne skal bruges af os alle sammen som en rettesnor, der fortæller os, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert.

Forældremøder

Vi holder to forældremøder om året. Efterårsmødet er et informations- og dialogmøde, som foregår både på stuerne og i plenum. Forårsmødet er forældrekonsultationer.

Forældresamarbejde

Det er af stor betydning for os, at forældrene tilkendegiver deres holdninger og meninger om deres barns liv i institutionen. Personalet er derfor vant til dialog som et middel til at efterleve opfordringen til forældrene om at tale med os om barnets liv i vuggestuen. Forældrene skal derfor bruge personalet med det for øje, at personalet er ansat til at skabe den bedst mulige hverdag for *alle børn*, og selvfølgelig med respekt for, at det er personalets arbejdsplads. Du kan derfor altid aftale et tidspunkt for en længere snak med en pædagog, hvis det kniber med at tale lige nu i forhold til børnegruppen behov. Personalet vil selvfølgelig også altid kontakte dig, hvis der er noget vedrørende dit barn, som kræver en samtale, råd eller vejledning.

Forældrebestyrelsen

Bestyrelsesmedlem Janne Lamhauge (benjamins mor)	Tanavej 23 2770 Kastrup Tlf. 32 84 56 96	Valgt for 2 år i 2005
Bestyrelsesmedlem Charlotte Sidenius (Benjamins mor)	Prags Boulevard 6 2300Kbh. S. Tlf. 32 96 09 86	Valgt for 2 år i 2005
Bestyrelsesmedlem Ralf Hylding Pedersen (Lauras far)	Amagerbrogade 287 2300Kbh. S. Tlf. 32 62 90 62	Valgt for 2 år i 2005
Bestyrelsesmedlem Bettina Plougmann (Julies mor)	Prs. Christines Vej 16 2300 Kbh. S. Tlf. 32 97 93 92	Valgt for 2 år i 2006
Bestyrelsesmedlem Sine R. Pedersen (Aksels mor)	Amagerfælledvej 25, 2300 Kbh. S. Tlf. 32 55 34 25	Valgt for 2 år i 2006
Bestyrelsesmedlem Anja Pagh Larsen (Jakobs mor)	Lysefjordsgade 10, 3 nr. 1 2300 Kbh.S Tlf. 32 84 45 95	Valgt for 2 år i 2006
Bestyrelsesmedlem Marie Scholl (Asgers mor)	Frankrigsgade 5, 1 th 2300 Kbh. S. Tlf. 35 83 26 50	Valgt for 2 år i 2005
Bestyrelsesmedlem Lars Bo Ekhardt Jensen (Sofies far)	Arabiensvej 37 2300 Kbh. S. Tlf. 38 87 39 07	Valg for 2 år i 2006
Bestyrelsesmedlem Christine L. Jensen (Alberts mor)	Store Mølle vej 10 4th 2300 Kbh. S Tlf. 36 46 42 45	Valgt for 2 år i 2006
Bestyrelsesmedlem Marie-Ange Gautier (Ceciles mor)		Valgt for 2 år i 2006
Bestyrelsesmedlem Laura Lykkegaard (Albertes mor)	Belgiensgade 1A 1tv 2300 Kbh. S. Tlf. 32 96 63 13	Valgt for 2 år I 2006

Bestyrelseskontakt

Udover den daglige kontakt med personalet kan du telefonisk kontakte forældrerepræsentanterne i bestyrelsen; eksempelvis hvis du har et emne, du gerne vil have diskuteret på det næste bestyrelsesmøde. Du bedes ringe på hverdage mellem 18.00 og 20.00. Vi opfordrer til, at du, i alle tilfælde hvor det er muligt, anvender den daglige kontakt med personalet.

**Med venlig Hilsen
Forældrebestyrelsen**

Forældrebestyrelsens arbejde

Vi afholder fire bestyrelsesmøder om året, hvor vi diskuterer og inddrager forældrebestyrelsesmedlemmerne i de pædagogiske principper for dagligdagen i vuggestuen. På sidste møde talte vi om forældremøde-struktur og indhold, sammen har vi realiseret ideer, så vi på møderne får mest mulig dialog mellem personale/forældre og forældrene imellem. I år har vi sammen besluttet at det ene af forældremøderne skulle byttes ud med forældrekonsultationer. Endvidere har vi talt om hvordan vi rummer alle børn, og løser opgaven iforhold til børn med særlige behov. Forældrebestyrelsen har i år planer om at arrangere en forældreaften hvor emnet er førsthjælp, små børn og ulykker. Alle var enige om at viden på området ville give både forældre og personale bedre handlekraft hvis uheldet skulle være ude. Alle personaler har dog tagetførstehjælpskursus. Forældrebestyrelsen er også med til at udforme, diskutere og godkende læreplaner/årsplan. Dette års planer har været til debat på to møder. Bestyrelsesmedlemmerne har modtaget et skriftligt udkast inden det andet møde, hvorefter at læreplan og årsplan blev godkendt.

På vegne af bestyrelsen er denne årsplan godkendt af følgende bestyrelsesmedlemmer;

Janne Lamhauge

Charlotte Sidenius

Ralf Hyldig Pedersen

Bettine Plougmann

Sine R. Pedersen

Anja Pagh Larsen

Lars Bo Ekhardt Jensen

Christine L Jensen

Marie-Ange Gautier

Laura Lykkegaard

Ledelses- og personaleudvikling

En beskrivelse af mulige aktiviteter og metoder til faglig opkvalificering af personalet, der kan lede frem til de pædagogiske mål i vuggestuen. Meget af den pædagogiske opkvalificering må nødvendigvis ske i vuggestuen og indenfor beherskede økonomiske rammer.

I 2006 er en pædagog startet på diplomuddannelsen. Praktikvejlederne har fordybet sig teoretisk i de områder af den pædagogiske hverdag, som de studerende har taget udgangspunkt i.

Når ny viden opnås og skal implementeres i den pædagogiske hverdag, sker det ved konkret og systematisk at afprøve antagelser og foretillinger i arbejdet med børnene. En stor del af personalets læring er relationsbaseret, det fokus der er på børnenes læreprocesser har betydning for den måde pædagogen ser sig selv. Endvidere giver dokumentationsarbejdet udvikling, fordi der bruges mere tid på at reflektere og diskutere de pædagogiske aktiviteter og processer. Møder, vidensdeling og erfaringsudveksling, (også med de studerende) iværksættes kontinuerligt, og alle personaler forpligtiger sig på information og drøftelse af det pædagogiske arbejde i vuggestuen med hinanden.

I 2008 har vi planer om at lave et lille uddannelsesforløb for alle ansatte i vuggestuen, den ny viden skal støtte op om vores fokuspunkt, børns sproglige udvikling. Undervisningen skal finde sted på pædagogiske lukkedage og på tema aftener.

